

בבית המשפט העליון

עש"ם 10129/01

בפני: כבוד השופטת ד' ביניש

המערערת: מדינת ישראל

נגד

המשיבה: טליה בת צרלס גניש

ערעור על גזר דין של בית הדין המשמעתי -
ירושלים מיום 6/11/2001 בתיק בד"מ 120/01
שניתן על ידי כבוד השופטים: י' תלרז, א'
בריימן, ח' בחובר.

תאריך הישיבה: י"ג באדר התשס"ב (25.02.02)

בשם המערערת: עו"ד נעמי כץ

בשם המשיבה: עו"ד ד"ר חיים משגב

פסק-דין

1. המשיבה, ילידת 1969, הועסקה עד להשעייתה ב- 1997, כפקידה בסניף של רשות הדואר בתל-אביב בתפקיד אשנבית-כל. בתאריך 4 ביולי 2000 הוגש נגד המשיבה כתב אישום בבית משפט השלום בתל-אביב-יפו, בו הואשמה בגניבה, עבירה לפי סעיף 384 לחוק העונשין תשל"ז-1977. על-פי כתב האישום, במספר הזדמנויות במהלך החודשים ספטמבר, אוקטובר ונובמבר 1997, חייבה המשיבה את לקוחות סניף הדואר שאותם שירתה בעלות ביול גבוהה מהעלות שבזולה בפועל, תוך שהיא מזינה ביומן תנועות המכירה פירוט בהתאם לתשלום שבו חויב הלקוח ושהתקבל בפועל. את הבולים העודפים מכרה הנאשמת כנגד קבלות ידניות, ואת תמורת המכירה נטלה לעצמה. המשיבה הודתה בעובדות שתוארו לעיל כפי שפורטו בכתב אישום מתוקן ועל פי המלצת שירות המבחן החליט בית-המשפט לקבל את ההודאה בלא הרשעה, תוך הטלת עבודות שירות לתועלת הציבור ופיצוי לרשות הדואר בהיקף של 400 שעות. לאחר סיום ההליך הפלילי, הוגשה נגד

המשיבה תובענה בבית הדין למשמעת של עובדי המדינה בה נטען כי המשיבה פגעה בהתנהגותה במשמעת בשירות המדינה ובתדמיתו. ביום 6.11.01 קבע בית-הדין כי בהתבסס על הממצאים אליהם הגיע בית-משפט השלום ובהתבסס על הודאת המשיבה בפרטי התובענה ובאישומיה הוא מרשיע את המשיבה בעבירות לפי סעיפים 17(1), 17(3) ו-17(4) לחוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג-1963.

בגזרו את דינה של המשיבה עמד בית הדין למשמעת על השיקולים המנחים אותו בענישה משמעתית וציין, כי התכלית העיקרית של אמצעי המשמעת היא למנוע פגיעה בתפקוד שירות המדינה ובכלל זה רשות הדואר או בתדמיתו של שירות זה. הוא אף עמד על כך שעובד המדינה הוא נאמן הציבור ונאמנות זו מחייבת לשמור על טוהר המידות בשירות הציבורי ללא פשרות. בית הדין אף הפנה לפסיקתו המנחה של בית משפט זה. עם זאת, נתן משקל לנסיבות האישיות ולאמור בתסקיר המבחן ודחה את בקשת התביעה כי יוטל על המשיבה אמצעי משמעת של פיטורים לאלתר אגב תשלום 80% מהפיצויים. תחת המבוקש גזר בית הדין על המשיבה את העונשים הבאים: נזיפה חמורה; הפקעת משכורת קובעת אחת, הורדה בדרגה אחת למשך שנה, העברה מתפקידה הנוכחי ופסילה למשך 5 שנים לתפקידים הכרוכים בעיסוק בכספים או בטיפול בהם.

על גזר הדין האמור הוגש ערעור המדינה שבפניי.

2. בערעורה מבקשת המדינה מבית משפט זה להורות על פיטורי המשיבה אגב תשלום 80% מן הפיצויים המגיעים לה ופסילת המשיבה לעבודה בשירות המדינה למשך חמש שנים. לטענת המערערת, אמצעי המשמעת שהוטלו על המשיבה אינם הולמים את חומרת העבירות בהן הורשעה והם אינם מקיימים את מטרות הדין המשמעת. עוד טוענת המערערת, כי יש להחמיר עם המשיבה בשל הצורך להבטיח את טוהרו ותפקודו של השירות הציבורי ואת אמון הציבור בו. בנוסף, טענה באת-כוחה של המדינה כי גזר-דינו של בית-הדין הוא בגדר גזירה שרשות הדואר אינה יכולה לעמוד בה, וזאת מכיוון שבשירות הדואר לכל התפקידים יש נגיעה כלשהי לכספים או לדברי ערך. בא-כוחה של המשיבה טען כי יש מקום לגישה המתחשבת בנסיבותיה האישיות של המשיבה, אשר בעטיין גם נסתיים ההליך הפלילי ללא הרשעה. כמן-כן, טען הוא, כי ברשות הדואר יש מגוון תפקידים המאפשרים את קליטתה של העובדת בעבודה שאין בה עיסוק ישיר בכספים.

3. שקלתי את טענות הצדדים ובאתי למסקנה כי אופייה של עבירת המשמעת בה הורשעה המשיבה לצד נסיבות ביצועה מחייבים התערבות לחומרה באמצעי המשמעת שהוטלו על המשיבה. בית הדין למשמעת עמד בפירוט על השיקולים הראויים לענין הטלת אמצעי משמעת, אך לא נתן להם ביטוי הולם באמצעים שהטיל על המשיבה. אכן בהליך הפלילי התחשב בית המשפט בנסיבותיה האישיות של המשיבה, ולכן נמנע

מלהרשיעה ואף ביקש לחזק את הליך שיקומה. גישה זו אף היתה גישה של התביעה באותו הליך; אלא שלא הרי ההליך הפלילי כהליך המשמעותי לעניין זה, ותכליתה של הענישה הפלילית אינה תכליתם של אמצעי המשמעת. עמד על כך השופט זמיר בפסיקתו, וכך אמר בעש"מ 356/96 פלוני נ' נציבות שירות המדינה (לא פורסם):

"טעות היא להתייחס לפיטורים כאל עונש גרידא. אכן, מבחינתו של המערער הפיטורים הם, ללא ספק, עונש. אבל, מבחינה עקרונית, חוק שירות המדינה (משמעת) אינו מדבר על 'עונש', אלא על 'אמצעי משמעת'. ויש טעם בדבר. קיים הבדל עקרוני בין עונש המוטל בגין עבירה פלילית לבין אמצעי משמעת המוטל בגין עבירה משמעתית. אמצעי המשמעת נועד לשרת תכלית שונה מן התכלית של עונש פלילי. לכן העקרון של סיכון כפול אינו מונע נקיטת הליכים משמעתיים גם לאחר שננקטו הליכים פליליים.

...

כפועל יוצא, מערכת השיקולים הכרוכה בהטלת אמצעי משמעת שונה ממערכת השיקולים הכרוכה בהטלת עונש פלילי. זהו פועל יוצא מן התכלית השונה של זה ושל זה. התכלית העיקרית של אמצעי המשמעת היא התדמית הראויה והתפקוד הראוי של השירות הציבורי. זהו, אם כן, השיקול העיקרי בשאלה מהו האמצעי ההולם את העבירה".

(וראו גם דבריו של השופט זמיר בעש"מ 5282/98 מדינת ישראל נ' תמר כתב, פ"ד נב(5) 87;).

בעניין שלפניי מדובר במעשה גניבה שבוצע על-ידי עובדת ציבור במהלך מילוי תפקידה ובעניין שהוא

במהות התפקיד עליו היא מופקדת. על אופייה של שליחת יד בכספי ציבור עמדתי בפסק-הדין בפרשת אלקריף:

מעשה שיש בו שליחת יד בכספי ציבור המבוצע בידי עובד הציבור, הוא מעשה שפגיעתו בשירות רבה. כבר נאמר לא אחת בפסיקתנו, כי עובד הציבור הוא נאמן הציבור. החומרה במעשים מן הסוג שבו הורשעה המשיבה, אינה נעוצה בהיזק הכספי ואף לא בחסר בממון במקופת המדינה, אלא במעילה באמון הכרוכה במעשים אלה. קשת המעשים הנכללים בעבירות של מעילה באמון היא מגוונת ומבטאת מידות חומרה שונות. היא כוללת עבירות חמורות כגניבה ממעביד, מעשי מרמה או זיוף וכן הפרת אמונים ואף מעשים שאינם פליליים במובהק, אשר היסוד של מעילה באמון הוא היסוד הדומיננטי בהם. בשל עוצמת הפיתוי והקלות בה ניתן להערים על המערכת בכל הנוגע לקבלת טובות הנאה שלא כדיון, יש להקפיד על כך שאמצעי המשמעת שיוטלו על עובד שסטה מן השורה יהוו תגובה הולמת ומרתיעה. (עש"מ 1804/01 מדינת ישראל נ' אסתר אלקריף (טרם פורסם)).

שליחת יד בכספי ציבור על ידי מי שיש לו גישה לקופה ציבורית והציבור רואה בו נאמן על כספו, יש

בה כדי לפגוע באמון הציבור ברשויות המדינה. בעניין זה נקבע בפסיקתנו לא אחת, כי במקרים בהם מדובר

בעובד המועל באמון הציבור בתחום עליו ממונה העובד ובנושא בו ניתן בו אמון הציבור, אין מקום להשארת

העובד במסגרת תפקידו בשירות המדינה. (עש"מ 2/79 פלוני נ' נציב שירות המדינה פ"ד לג(2) 274; עש"מ

8/83 מדינת ישראל נ' עומר בן אחמד שאחדה פ"ד לח(1) 305; עש"מ 7778/00 ועקנין נ' נציב שירות המדינה (טרם פורסם); עש"מ 5282/98 מדינת ישראל נ' תמר כתב, לעיל; עש"מ 1804/01 מדינת ישראל נ' אסתר אלקריף, לעיל).

לא נעלמו ממני נסיבותיה האישיות של המשיבה. המשיבה אכן חוותה משבר אישי, כלכלי ונפשי בתקופת ביצוע העבירה. גם אם מעשיה של המשיבה נעשו בהשפעת המשבר שפקד אותה, הרי אין לתת משקל מכריע לנסיבותיה האישיות. באיזון הראוי של השיקולים בין נסיבותיה האישיות של העובדת לבין שמירת תדמיתו של השרות הציבורי, גובר השיקול הציבורי על השיקול הפרטי. בשל כך, אין בנסיבות האישיות של המשיבה כדי להצדיק סטייה מאמצעי המשמעת המקובלים בעבירות האמורות.

נוכח תפקידם המניעתי של אמצעי המשמעת, הרי בקביעת האמצעי המתאים פוחת המשקל שיש ליחס לנסיבות בהן בוצעה העבירה הפלילית והנסיבות האישיות של הנאשם או הנאשמת וגובר המשקל שיש ליחס למניעת הישנות מקרים דומים בעתיד. (ראו לעניין זה עש"מ 5282/98 מדינת ישראל נ' תמר כתב, פ"ד נב(5) 87). לפיכך מקובלת עלי טענת המדינה כי אמצעי המשמעת המתאים במקרה זה הוא פיטוריה של המשיבה מעבודתה בשירות המדינה. אשר על כן החלטתי לקבל את ערעור המדינה, לבטל את אמצעי המשמעת שהוטלו על ידי בית הדין ולהורות על פיטוריה של המשיבה לאלתר ועל פסילתה מלהתקבל לשירות המדינה למשך חמש שנים. בערעורה ביקשה המדינה כי המשיבה תקבל פיצויי פיטורין בשיעור של 80% בלבד מהסכום לו היא זכאית על פי דין. איני רואה כי יש טעם או מסר בהפחתה המבוקשת, ולפיכך דוחה אני את הבקשה להפחית מסכום הפיצויים.

הערעור מתקבל, איפוא, המשיבה תפוטל לאלתר ותיפסל מלהתקבל לשירות המדינה לתקופה של חמש שנים מהיום.

ניתן היום, כ"ז באדר תשס"ב (11.3.02).

שׁוֹפֵט

נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח.

רשם

/חכ

בבית המשפט העליון פועל מרכז מידע, טל' 02-6750444

בית המשפט פתוח להערות והצעות: pniot@supreme.court.gov.il

לבתי המשפט אתר באינטרנט: www.court.gov.il